

Raport ewaluacyjny Programu Stażowego „Klimat dla Przyszłości”

Spis treści

1. Opis przedsięwzięcia	3
2. Realizacja przedsięwzięcia.....	3
3. Efekty rzeczowe	5
4. Kompetencje nabyte w trakcie stażu	6
5. Rekomendacje i wnioski	8
a. Na etapie rekrutacji.....	8
b. Na etapie stażu	8
6. Dobre praktyki	9
7. Podsumowanie realizacji przedsięwzięcia	10

1. Opis przedsięwzięcia

Program stażowy „Klimat dla Przyszłości” wspierał Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie budowania wykwalifikowanych kadr w sektorze publicznym w obszarze klimatu poprzez praktyczne zaznajomienie uczestników z organizacją i zakresem merytorycznym Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz instytucji podległych. Staż odbywał się dwóch etapach: pierwszy, wspólny dla wszystkich trwał dwa miesiące (miesiąc - staż w MKiŚ i kolejny miesiąc - szkolenie z zakresu umiejętności niezbędnych w administracji publicznej oraz wizyty studyjne we wszystkich instytucjach podległych), a drugi, tzw. staż właściwy, był realizowany w sposób ciągły w wybranych instytucjach nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska. Staż trwał łącznie 12 miesięcy, a jego uczestnicy otrzymywali miesięczne wynagrodzenie.

2. Realizacja przedsięwzięcia

Prace nad koncepcją i regulaminem programu rozpoczęły się 30.06.2020 r. Wniosek na dofinansowanie został złożony 31.07.2020 r. Rzeczywista realizacja przedsięwzięcia rozpoczęła się w sierpniu 2020 r. a zakończyła w grudniu 2021. We wrześniu wyłoniono partnerów programu: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych, Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie, Instytut Energetyki, Instytut Chemii i Techniki Jądrowej, Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kaliskiego. Rekrutacja uczestników stażu rozpoczęła się 1 października. Proces rekrutacji obejmował test z wiedzy ogólnej oraz test ze znajomości języka angielskiego. Ze względu na pandemię COVID-19 przeprowadzenie przedsięwzięcia w planowanym, pełnym zakresie było utrudnione. Wiele etapów odbyło się w sposób zdalny m.in. rekrutacja, wizyty studyjne, szkolenia oraz spotkania z partnerami. W ramach programu zostało przeszkolonych 27 uczestników (w trakcie szkolenia przyjęto rezygnację jednej osoby). W listopadzie 2020 roku, uczestnicy odbyli miesięczny staż w MKiŚ, gdzie w zależności od przypisanego departamentu realizowali zadania w obszarze zmian klimatu i adaptacji. Kolejny etap (grudzień 2020) stanowiło szkolenie realizowane przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego (KSAP) obejmujące kwestie dot. umiejętności niezbędnych w pracy w sektorze administracji publicznej. W ramach szkolenia uczestnicy zapoznali się z trzema blokami tematycznymi, z zakresu:

- Administracji
 - Konstytucyjne podstawy ustroju Rzeczypospolitej Polskiej
 - System źródeł prawa
 - System administracji publicznej w Polsce
 - Organizacja i funkcjonowanie administracji publicznej w praktyce
 - Procedury i metody pracy stosowane w administracji

- Finansów publicznych
 - Sektor finansów publicznych:
 - Budżet Państwa
 - Finanse publiczne w systemie finansowym państwa
 - Wybrane aspekty realizacji polityki fiskalnej przez państwo
- Polityki klimatycznej
 - Zmiany klimatu
 - Działania międzynarodowe
 - Działania Polski

Na tym etapie zorganizowano również wizyty studyjne (online) w instytucjach biorących udział w przedsięwzięciu. Staż właściwy trwał 10 miesięcy (styczeń – październik) i odbywał się w instytucjach podległych MKiŚ.

3. Efekty rzeczowe

W ramach przedsięwzięcia osiągnięto efekt w postaci:

- Liczba sporządzonych raportów (1 szt.) – Raport podsumowujący program stażowy wraz z rekomendacjami dla kolejnych edycji zawierający zestaw efektów kształcenia osiągniętych w ramach programów stażowych realizowanych w instytucjach podległych Ministerstwu Klimatu i Środowiska oraz zapotrzebowania na kompetencje w tych instytucjach.
- Liczba przeprowadzonych szkoleń (1 szt.) – Szkolenie dla uczestników stażu w ramach, którego uczestnicy poznali: konstytucyjne podstawy ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, system źródeł prawa, system administracji publicznej w Polsce, organizację i funkcjonowanie administracji publicznej w praktyce, procedury i metody pracy stosowane w administracji oraz wybrane tematy z zakresu polityki dot. zmian klimatu UE oraz Polski.
- Liczba zorganizowanych konferencji/seminariów/ warsztatów (1 szt.)
 - Warsztat dla uczestników programu stażowego oraz opiekunów stażu z instytucji realizujących program. Stażyści wypełniali ankiety dotyczące realizacji procesu rekrutacji, programu szkoleniowego oraz przebiegu stażu.
 - W ramach projektu stażyści w grudniu 2020 uczestniczyli w spotkaniach online z przedstawicielami instytucji podległych Ministrowi Klimatu i Środowiska, podczas których uczestnicy stażu mieli okazję zapoznać się z zakresem prac i zadaniami realizowanymi przez instytuty będące parterami programu Klimat dla Przyszłości.
 - W październiku 2021 wszyscy stażyści wzięli udział w spotkaniu podsumowującym staż z udziałem Ministra Michała Kurtyki, w trakcie którego dzielili się wnioskami, wrażeniami oraz zakresem wykonywanych w trakcie stażu zadań.
- Liczba przeszkolonych osób - 27. Liczba przeszkolonych osób wynikała z liczby wszystkich uczestników stażu, która była niższa z uwagi na fakt, iż proces rekrutacji do programu stażowego przebiegał w trakcie drugiej fali pandemii COVID-19. W konsekwencji utrudniona była promocja i dotarcie do potencjalnych kandydatów oraz proces samej rekrutacji - brak wywiadów i rozmów z kandydatami. Z uwagi na ww. trudności, wydłużony został okres rekrutacji, aby zapewnić możliwie największą liczbę stażystów. Wszyscy stażyści, zgodnie z założeniami projektu, wzięli udział w szkoleniu.

4. Kompetencje nabyte w trakcie stażu

Ze względu na charakter działalności instytucji biorących udział w projekcie stażowym, zdobyty przez uczestników programu, zakres umiejętności i kompetencji nie różnił się w znaczący sposób. Uczestnicy stażu rozwinęli wiele kompetencji o charakterze ogólnym i zawodowym. Poniżej przedstawiono zsyntetyzowaną listę kompetencji, nabytych przez uczestników stażu, opracowaną m.in. na podstawie wypełnionych ankiet oraz opinii Partnerów Programu:

Komunikacyjne/interpersonalne:

- posługiwanie się technicznym językiem angielskim,
- prezentowanie treści przed grupą odbiorców,
- współpraca z innymi pracownikami,
- przygotowywanie prezentacji jakościowych pod względem komunikacyjnym,
- pisanie, poprawnych i jasnych dla odbiorcy, autorskich tekstów,

Administracyjne:

- archiwizacja dokumentów,
- rozpoznawanie obiegu dokumentów,
- zapoznanie się z funkcjonowaniem instytucji publicznych (finansowanie, projekty, raportowanie),

Projektowe/koncepcyjne:

- przygotowywanie dokumentów projektowych,
- prowadzenie projektu (w miarę możliwości samodzielne),
- wiedza na temat sposobu opracowywania metodyki i procesów projektów wdrożeniowych,
- wiedza na temat finansowych i administracyjnych procesów, towarzyszących zarządzaniu projektami,
- tworzenie ram teoretycznych do hipotez badawczych,
- kreatywne rozwiązywanie problemów,
- efektywna organizacja czasu pracy,

Techniczne:

- praca ze sprzętem laboratoryjnym,
- umiejętność obserwacji laboratoryjnych,
- przygotowywanie narzędzi do pracy terenowej,
- aplikacja wiedzy teoretycznej w praktyce,
- umiejętność znajdowania treści tematycznych,
- analizowanie, selekcjonowanie i łączenie umiarkowanie złożonych informacji z różnych źródeł,
- kompleksowe spojrzenie na problematykę zmian klimatu,

- poszerzenie wiedzy z zakresu tematyki związanej ze środowiskiem.

Instytucje, w których realizowany był staż właściwy (10 miesięcy) potwierdziły, iż uczestnicy programu, nabyli wiele umiejętności praktycznych podczas realizacji zadań. Głównym zapotrzebowaniem po stronie instytucji było zaangażowanie w realizowanie powierzonych zadań oraz chęć poszerzania wiedzy przez stażystów. Uczestnicy stażu bardzo szybko przyswajali nowe informacje i byli w stanie samodzielnie realizować powierzone im zadania, co spotykało się z dużym entuzjazmem partnerów.

5. Rekomendacje i wnioski

a. Na etapie rekrutacji

- Stworzenie większej przestrzeni do zaangażowania Partnerów w **proces decydowania o przyjęciu stażysty**. Ze względu na ograniczenia związane z COVID – 19 nie było możliwości indywidualnego zapoznania się stażystów z instytucjami. Wybór uczestników dotyczący realizacji odbywał się na podstawie ogólnych opisów zadań realizowanych przez instytucje.
- Istnieje potrzeba lepszego **dopasowania wykształcenia stażysty do zadań** wykonywanych w trakcie stażu właściwego (u Partnera Programu).
- Brak możliwości zaprezentowania się kandydatów w procesie rekrutacji z powodu pandemii COVID-19. Indywidualne prezentacje dotyczące zainteresowań i oczekiwań uczestników stażu pomogłyby w **dopasowaniu zainteresowań** do zadań realizowanych w instytucjach.
- Rekomenduje się położenie większego nacisku na **język obcy** techniczny/branżowy wykorzystywany w pracy.
- Ze względu na sytuację pandemiczną do programu zgłosiło się mało kandydatów. W przypadku kolejnych edycji należy położyć większy **nacisk na promocję**.

b. Na etapie stażu

- Staż został pozytywnie odebrany przez stażystów oraz instytucje partnerskie. Partnerzy Programu wyrazili zadowolenie ze stażystów i wykonywanej przez nich pracy.
- Sygnalizowano potrzebę częstszego i efektywniejszego kontaktu pracodawca – stażysta. Najczęściej powtarzanym minusem była kwestia niezależna, czyli pandemia i z niej wynikająca **konieczność pracy zdalnej**.
- Potrzeba wymiany wiedzy (pomiędzy partnerami i/a organizatorem) i przygotowania merytorycznego programu stażowego, czego brakowało z uwagi na COVID-19.
- Organizacja miejsca pracy na stażu – należy położyć większy nacisk na przygotowanie odpowiedniego miejsca pracy i **wprowadzenie stażystów** w system pracy danego instytutu.
- Uczestnicy stażu najczęściej wskazywali na **zalety pracy stacjonarnej**, z uwagi na możliwość bezpośredniego kontaktu z przełożonymi i współpracownikami oraz efektywniejsze zdobywanie wiedzy i umiejętności podczas pracy.

6. Dobre praktyki

Na podstawie doświadczeń z przebiegu całego przedsięwzięcia oraz podsumowania opiekunów i uczestników projektu, opracowana została lista dobrych praktyk dotycząca realizacji programu stażowego:

- Stworzenie listy kompetencji nabywanych podczas realizacji stażu (na początkowym etapie programu) wskaże uczestnikom kierunek rozwoju w danej instytucji. Aby listy były kompletne powinny dotyczyć **technicznych i miękkich obszarów umiejętności** oraz być określone w jasny sposób.
- Przygotowanie na wstępnym etapie **planu stażu** wraz z opisem poszczególnych zadań umożliwi przygotowanie się stażysty do ich realizacji.
- **Gradacja stopnia trudności** powierzanych zadań przyczynia się do usamodzielnienia stażysty w ramach wykonywanej pracy.
- Precyzyjne wyjaśnienie celu, efektów oraz szerszego kontekstu wykonywanych i przydzielanych zadań przyczynia się do wzrostu zaangażowania po stronie uczestnika stażu.
- Zwrócenie uwagi na **organizację pracy** oraz **przydzielanie zadań**, zgodnie z zainteresowaniami oraz umiejętnościami stażysty przyczynia się do odkrywania kompetencji i mocnych stron stażystów.
- Staż podzielony na **różne etapy zaawansowania** (kroki milowe) pozwala na stopniowe usamodzielnienie się uczestnika stażu podczas pełnienia obowiązków.
- Wyznaczenie **opiekuna stażu**, którego zadaniem jest wsparcie stażysty w realizacji zleconych zadań podnosi jego komfort pracy. Ponadto, osoba ta jest odpowiedzialna za koordynację oraz weryfikację efektów pracy wraz przekazaniem informacji zwrotnej na temat wykonanego zadania.
- Docenienie przez opiekuna efektów pracy przyczynia się do **wzrostu motywacji** stażysty.
- Opiekun stażu pozytywnie wpływa na relację pomiędzy uczestnikami stażu oraz dąży do wspólnej integracji, przyczyniając się do osiągnięcia efektywniejszej współpracy.
- Organizacja **wspólnych i indywidualnych spotkań stażystów z opiekunami** pomaga w omówieniu bieżących spraw oraz ewentualnych problemów bądź trudności.
- Uprzednie przeanalizowanie **możliwości późniejszego zatrudnienia**, niewątpliwie wpływa w pozytywny sposób na zaangażowanie uczestnika stażu.

7. Podsumowanie realizacji przedsięwzięcia

Wskazane w raporcie, produkty rzeczowe programu, możliwe do zrealizowania, zostały udostępnione na stronie internetowej programu stażowego (znajdującej się na podstronie witryny IOŚ – PIB: <https://ios.edu.pl/program-stazowy/>), stanowiąc bazę wiedzy dla podmiotów państwowych i firm prywatnych planujących realizację podobnych programów stażowych w obszarze problematyki zmian klimatu.

Podczas realizacji przedsięwzięcia zaobserwowano duże zainteresowanie uczestników kontynuowaniem współpracy w instytucjach podległych MKiŚ.

Program stażowy „Klimat dla przyszłości” przyczynił do promocji instytucji podległych MKiŚ jako atrakcyjnych pracodawców dbających o jakość pracy i inspirowanie do rozwoju zawodowego. Równie istotnym efektem jest uzyskanie przez uczestników stażu wiedzy praktycznej, umiejętności kształtowania postaw odpowiedzialności społecznej oraz zaangażowania w działania związane z obszarem zmian klimatu. Ponadto, każdy stażysta uzyskał wiedzę zarówno z zakresu administracji publicznej jak i w obszarze merytorycznym danej instytucji podległej MKiŚ. Z uwagi na powyższe, główny cel programu, który zakładał przygotowanie zaangażowanych i wysoko wykwalifikowanych kadr dla sektora klimatu oraz zwiększenie świadomości i wiedzy wśród młodych ludzi z zakresu polityki klimatycznej, został zrealizowany.